

Makalenin Türü / Article Type : Araştırma Makalesi/ Research Article
Geliş Tarihi / Date Received : 03.01.2023
Kabul Tarihi / Date Accepted : 09.01.2023
Yayın Tarihi / Date Published : 30.06.2023
DOI : <https://doi.org/10.51576/ymd.1228940>
e-ISSN : 2792-0178

İntihal/Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and confirmed to include no plagiarism.

TÜRK MÜZİĞİ SÖZLÜ ESER İCRASINDA ESERİN GÜFTESİNDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER BAĞLAMINDA BİR İNCELEME

KÖROĞLU Nihat Ozan¹

KÖROĞLU Gamze Nevra²

KARAMAN Sibel³

ÖZ

Klasik Türk müziği sözlü eserlerinde, eserlerin güftesi bestekarlar ve icracılar tarafından farklı sebeplerle değişikliğe uğratılmıştır. Bu değişiklikler güfte ve beste uygunluğunu sağlamak, güfteyi unutmak, sözcükleri farklı şekilde kullanmak ve günün siyasal ve sosyal durumuna göre

¹ Doç. Dr., Manisa Celal Bayar Üniversitesi, G.S.T.M.F., Müzik Bölümü, nihat.koroglu@cbu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-9631-8926>

² Doç. Dr., Manisa Celal Bayar Üniversitesi, G.S.T.M.F., Müzik Bölümü, gamze.koroglu@cbu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-7118-1222>

³ Doç. Dr., Manisa Celal Bayar Üniversitesi, G.S.T.M.F., Müzik Bölümü, sibel.karaman@cbu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-5227-1836>

şekillendirmek olarak sınıflandırılabilir. Eserin farklı kişiler tarafından farklı zamanlarda tekrar notaya alınması veya mevcut nota ve güfte üzerinde değişiklikler yapılarak eserin notasının çoğaltılması da güfte üzerinde yapılan değişikliklere örnek verilebilir. Araştırmanın konusu olan; eser notaya alındıktan ve son halini aldıktan sonra icracının güfte üzerinde bireysel olarak yapmış olduğu değişiklikler, bu değişikliklerin sonuncusu olarak ifade edilebilir. Bu bilgiler ışığında araştırmanın amacı, güfte, yaprak nota ve icra bağlamında bir karşılaştırma yaparak Klasik Türk müziği sözlü eser repertuarında yer alan on beş eserin güftesinde yapılan değişikliklerin tespit edilmesidir. Bu kapsamda öncelikle doküman analizi yöntemiyle veriler toplanmış, Türk müziği güfte antolojileri basılı yayınları, TRT yaprak nota arşivi ve Alâeddin Yavaşca'nın görsel/işitsel kayıtları taranmış, güftelerinde değişiklik tespit edilen on beş eser örneklem kapsamına alınmış ve ayrıntılı olarak incelenmiştir. Araştırma sonucunda icracının güfte üzerinde yapmış olduğu değişikliklerin, sözcüğü anlam bakımından genişletme, eş anlamlı sözcük kullanma, güftenin genel manasına uygun sözcük seçme ve kendi yorumunu katma gibi sebeplere dayandığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk müziği, güfte icra farkı, Alâeddin Yavaşca, icracı, sözlü eser.

A RESEARCH DONE ABOUT THE CHANGES IN LYRICS IN TURKISH MUSIC, DURING PERFORMING THE MUSIC WORK

ABSTRACT

In Classic Turkish music the lyrics were changed by composers and performers because of different reasons. These changes can be classified in different branches such as social and political adaptation, to achieve the compatibility of lyrics and composition, because of forgetting the lyrics during performance and to use the lyrics in different ways. Also the music work being noted by different people at different times, additions and changes on music notes and lyrics, can be shown as an example on changes in lyrics. After the music work has been noted and given it's last shape the changes done on the lyrics by the performer, can be classified as the last branch. The reason of this research is to identify the changes done on fifteen Turkish classical music work repertory, the lyrics page notes and comperison during performing the work. The information gathered together in this topic is done by documentary review. The changes done on lyrics, in fifteen music work has

been scanned in Turkish music printed Antology work, TRT's page note archive and Alâeddin Yavaşca's audio/visual recordings and also taken as example as music Works in this research.

The result of this research: The changes done on the lyrics by the performer extended the verbal and consignificative meaning of the work, introduction of a word and addition of his/her own commentary also has been detected as a result.

Keywords: Classical Turkish music, different lyrics, Alaeddin Yavaşca, performer, verbal song.

GİRİŞ

Klasik Türk müziği çoğunlukla sözlü eserlerin yer aldığı zengin bir repertuvara sahiptir. Müzik eserlerimizin dörtte üçünün sözlü eserlerden oluştuğunu ve bu müziğin eski hocalardan aktarımla “hanende musikisi” olduğunu belirten Münir Nurettin Selçuk (Özalp, 2000: 134-135) da bu durumu doğrular niteliktedir. Klasik Türk müziğinde sözlü formların çoğunluğu; gazel, şarkı, kıtâ gibi aruz vezniyle yazılmış şiirlerin bestelenmesiyle oluşmuştur (Özkan, 1996: 217). Bu bağlamda, Klasik Türk müziği sözlü repertuarında güfte önemli bir yere sahiptir. Güfte; müzik ile bütünleşerek, müziğin kurallarına bağlı kalarak, sözlü müziğin söz unsurunu meydana getiren şiiirdir (Gültaş, 2003: 209-210). Sözlü müzik repertuarının içerisinde şarkı formunun büyük yeri vardır. Şarkı; aruz ve hece vezninin çeşitli kalıpları ile söylenmiş şiirlere yapılan bestelerdir. Bu şiirler genellikle dörtlü(murabba) olmakla birlikte beşli(muhammes), altılı(müseddes), yedili (müsebba), sekizli (müsemmen) şiirlerdir.

Klasik Türk müziği öğretimi ve eser aktarımı meşk yolu ile günümüze kadar gelmiştir. Her ne kadar günümüzde nota sistemi kullanılıyor olsa da meşk yolunun halen varlığını sürdürdüğü yadsınamaz bir gerçektir. Özellikle usta-çırak ilişkisi vesilesiyle şarkılar icra edilmektedir. “Ancak her talebe kendi ustasına ve eserlerin o ustadan meşk ettiği birilerine sadıktı” (Behar, 2006: 92) ifadesinden de anlaşıldığı gibi her öğrenci kendi hocasından ve o hocanın mensup olduğu ekolden beslenir. Dolayısıyla birtakım güfte ve icra farklılıklarının ortaya çıkması kaçınılmazdır. Meşk silsilesinin günümüze gelen önemli icracılarından biri de Alâeddin Yavaşca'dır. Alâeddin Yavaşca; Dr. Subhi Ezgi, Münir Nureddin Selçuk, Zeki Arif Ataergin, Hüseyin Sadeddin Arel gibi çok değerli ses ve Türk müziği icracılarından müzikal anlamda fayda sağladığı için, oldukça geniş bir repertuvara sahiptir. Kendine has bir üslubu vardır. İcrası gelenekselliği barındırmasının yanı sıra,

teknîği de oldukça gelişmiştir. Alâeddin Yavaşca'nın icracılığı ile ilgili Körükçü (2012) şunları söylemektedir;

“Alaeddin Bey, Münir Bey'den daha sade, daha kurallı, daha rafine ve eserin yapısına daha sadık kalan bir icra üslubunu benimsemiştir. Alâeddin Hoca diksiyon açısından da güftelerin hakkını vermiş, ritim konusunda genellikle eserleri olması gereken giderlerinde icra etmiştir. Gereksiz usulü yaymalar ve hızlanmalar icralarında pek görülmez. Bu açıdan eserin usulünün hakkını tam anlamıyla verdiğini söyleyebiliriz” (aktaran Turgutlu,2013: 34).

Açıklamalardan da anlaşılacağı gibi Alâeddin Yavaşca; Klasik Türk müziğinde önemli bir yere sahip olan ve günümüzde birçok icracının feyz aldığı bir sanatkardır. İcracılığının yanı sıra kendisinin aynı zamanda önemli bir bestekar ve kompozisyon yönünün de olması onu Klasik Türk müziği açısından daha da önemli bir yere taşımıştır.

Güfte ve icra farklılıklarının araştırıldığı bu çalışmada Alâeddin Yavaşca'nın icrasından yararlanılmasının en önemli nedenleri bunlardır. Bu bağlamda güfte icra onun icralarının incelenmesi ve ortaya çıkarılması Klasik Türk müziği açısından önem taşımaktadır. Araştırmanın konusu olan; eserler notaya alındıktan ve son halini aldıktan sonra, Alâeddin Yavaşca'nın güfte üzerinde icracı ve bir bestekar olarak yapmış olduğu değişiklikler ortaya koyulmuştur. Değişikliğe uğrayan güfte tablo içerisinde yatık yazı karakteriyle ve altı çizgili olarak yazılmıştır. Araştırmada yararlanılan iki kaynak kitap olan Etem Ruhi Üngör'ün Türk Musikisi Güfteler Antolojisi ve Ahmet Şevket Tezel'in Klasik Türk Müziği Antolojisi, yazarların baş harfleri kullanılarak (E.R.Ü.) ve (A.Ş.T.) şeklinde tablolarda gösterilmiştir. Ayrıca karşılaştırmalı analiz yapılırken yararlanılan Türkiye Radyo Televizyon Kurumu nota arşivi yerine TRT nota arşivi şeklinde kısaltma yapılmıştır.

Eser Adı	Makamı	Güfte	Bestekâr	TRT Rep. No.
Kamer çehre, peri-rû tende cânım	Hicaz	Hacı Arif Bey	Hacı Arif Bey	7106
Kapıldım gidiyorum bahtımın rüzgârına	Hicaz	Ömer Bedrettin Uşaklı	Kaptanzade Ali Rıza Bey	6992
Aman cânâ beni şâd et	Buselik	Fehmi Tokay	Fehmi Tokay	417
Neden kalbim seni sevdi	Acemaşiran	Mehmet Yürü (Nasib'in)	Mehmet Yürü (Nasib'in)	8139
Nihansın dideden ey mest-i nazım	Rast	Meçhul	Hacı Faik Bey	8340

Her telden ol meh Rast	Hacı Faik Bey	Şakir Ağa	6349
çalmıyor			
Pek revâdır sevdiğim Suzinak	Ahmet Rasim Bey	Ahmet Rasim Bey	8741
ettiklerin			
Cemâlin şem'ine Hüseyni Aşiran	Zekâi Dede Efendi	Zekâi Dede Efendi	2801
pervâne gönlüm			
Rûzgâr uyumuş, ay Nihavend	Cenap Muhittin	Fahri Kopuz	8974
dalıyor her taraf ıssız	Kozanoğlu		
Şebabet gitti de elden Rast	Hafız Cemil Efendi	Hafız Cemil Efendi	10394
başından gitmiyor			
sevdâ			
Doğru Gitsem Yollar Hüseyni	İsmail Hakkı Bey	İsmail Hakkı Bey	3503
Komaz			
Enginde yavaş yavaş Hicaz	Vecdi Bingöl	Sadettin Kaynak	3887
Dün Gece Sende Ben Buselik	Şakir Ağa	Şakir Ağa	3637
Derd-i Mende			
A gönül cur'a mıyız Sûzidilâra	Sultan III. Selim	Sultan III. Selim	97
ka'rı penâh eyleyelim			
Geçmesin Günümüz Kürdilihicazkâr	Şerafettin Aydınlık	Alaeddin Yavaşca	4611
Sevgilim Yas'la			

Tablo 1. Alâeddin Yavaşca'nın İcrasında Güftelerinde Değişiklik Yapıldığı Tespit Edilen Eserler

Araştırmanın amacı

Klasik Türk müziği; kültür tarihimizin en önemli unsurlarından biridir. Bu unsurun ortaya konulması ise geçmişten bugüne kadar var olan kaynakların inceleme ve araştırılması ile mümkündür. Klasik Türk müziği, saz eseri repertuarı ile kıyaslandığında, daha çok sözlü eserleri bünyesinde barındırdığı bilinmektedir. Bu bağlamda Türk müziğinde sözlü eserlerin varlığı ve bu konuda yapılan çalışmalar Klasik Türk müziği adına önem teşkil etmektedir. Buradan hareketle; çalışmada güfte, yaprak nota ve icra bağlamında bir karşılaştırma yapılarak, Klasik Türk müziği sözlü eser repertuarında yer alan on beş eserin güftesinde yapılan değişikliklerin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın sınırlılıkları

Araştırma kapsam açısından;

- Klasik Türk müziği güfte antolojileri basılı yayınları,

- TRT yaprak nota arşivi
- Alâeddin Yavaşca'nın görsel/işitsel kayıtlarının yer aldığı ve güftelerinde değişiklik tespit edilen on beş eser ile sınırlandırılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın modeli

Nitel veri toplama yöntemi ile gerçekleştirilen bu çalışmada, belgesel tarama yöntemi kullanılmıştır. “Var olan kayıt ve belgeleri inceleyerek veri toplamaya belgesel tarama denir. Tarananlar geçmişteki olguların anında iz bıraktığı resim, film, plak, ses ve resim kayıtlı bantlar, araç gereç, bina heykel, vb. kalıntılar...”dır (Karasar, 2002: 183). Bu çalışmada Alaaddin Yavaşca'nın icra etmiş olduğu on beş eserin işitsel ve görsel-işitsel kayıtları güfte bağlamında yaprak nota ile karşılaştırılmıştır.

Verilerin toplanması

Araştırmanın verilerine ulaşmak amacıyla; ilk olarak Alâeddin Yavaşca'nın işitsel ve görsel-işitsel kayıtlarına ulaşılmıştır. Ardından bu kayıtlarda yer alan eserlerin güfte icrası ile TRT Arşivi yaprak notaları, Ethem Ruhi Üngör'ün Türk Musikisi Güfteler Antolojisi ve Ahmet Şevket Tezel'in Klasik Türk Müziği Antolojisi adlı eserlerinden güfte kontrolü yapılmış ve ayrı ayrı sütunlar oluşturularak tablolaştırılmıştır.

Araştırmada yer alan on beş adet sözlü eser, belge analizi metodu ile analiz edilmiştir. Belge analizi; Araştırma kapsamında incelenen konuyla ilgili bir takım sebep ve bu sebeplerin yol açtığı sonuçlar hakkında bilgi içeren yazılı belgelerin analiz edilerek veri elde edilmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 188).

Bu yöntem ile araştırmada yararlanılan iki kaynak kitap olan Etem Ruhi Üngör'ün Türk Musikisi Güfteler Antolojisi ve Ahmet Şevket Tezel'in Klasik Türk Müziği Antolojisi, TRT yaprak nota arşivi ile Alâeddin Yavaşca'nın görsel/işitsel kayıtlarının yer aldığı ve güftelerinde değişiklik tespit edilen on beş eser arasındaki benzerlik ve farklılıklar tespit edilmiş, ardından tablo haline getirilmiştir.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma kapsamında yer alan Alaaddin Yavaşca'nın yorumladığı on beş adet eser ile, yaprak nota, Etem Ruhi Üngör'ün Türk Musikisi Güfteler Antolojisi adlı iki ciltlik kitabı ve Ahmet Şevket Tezel'in Klasik Türk Müziği Antolojisi'nde yer alan güfteler ile karşılaştırılması yapılarak elde edilen verilere bulgularda yer verilmiştir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Güftesi ve bestesi Hacı Arif Bey'e ait olan hicaz makamındaki “Kamer çehre, peri-rû tende cânım” adlı eser TRT repertuvarında 7106 repertuvar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin güftesi Etem Ruhi Üngör'ün Türk Musikisi Güfteler Antolojisi (E.R.Ü) adlı iki ciltlik kitabının birinci cildinde ve Ahmet Şevket Tezel'in Klasik Türk Müziği Antolojisi (A.Ş.T.) kitabında bulunmaktadır. Tablo 2' de eserin ayrıntılı künyesi verilmiştir.

Eserin Adı	Kamer çehre, peri-rû tende cânım
TRT Repertuvar No	7106
Güftekârı	Hacı Arif Bey
Bestekârı	Hacı Arif Bey
Makamı	Hicaz
Güftenin Basılı Olduğu Kaynak	E.R.Ü, 279 A.Ş.T, 209
Güfte	Kamer çehre, peri-rû tende cânım. Nigârım, dilberim, rûh-i revanım. Enîsim, sinberim, yâr-ı vefâdar, Nigârım, dilberim, rûh-i revanım.
Değişikliğe Uğrayan Sözcük ya da Cümle	Enîsimsin benim

Tablo 2. “Kamer Çehre, Peri-Rû Tende Cânım” Adlı Eserin Künyesi

Tablo 2’de, güftesi ve bestesi Hacı Arif Bey’e ait olan Hicaz makamındaki şarkı TRT repertuvarında 7106 repertuvar numarasıyla kayıtlıdır. İncelemiş olduğumuz kaynakların ilkinde (Üngör, 1981: 279) güftenin üçüncü mısraının “Enîsim, sinberim, yâr-ı vefâdar”, ikinci kaynakta (Tezel, 1975: 209) ise TRT repertuvarındaki nota üzerinde yazılı bulunan güfte ile aynı şekilde “Enîsimsin benim yâr-ı vefâdar” şeklinde yazılı olduğu görülmüştür. Eserin meyan bölümünde yer alan “Enîsim, sinberim, yâr-ı vefâdar” mısraındaki sin-ber (sim-ber) sözcüğü “göğsü gümüş gibi

olan” anlamına gelmektedir. Fakat Alaeddin Yavaşca’nın icrasında yakın telaffuzu olan “Enîsimsin benim” yani “sevimli dost, arkadaş, cana yakın” anlamlarına gelen bir sözcüğe dönüşmüştür (Alvan ve Alvan, 2019: 430).

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Güftesi Ömer Bedrettin Uşaklı’ya, bestesi Kaptanzade Ali Rıza Bey’e ait olan hicaz makamındaki “Kapıldım gidiyorum bahtımın rüzgârına” adlı eser TRT repertuarında 6992 repertuar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin güftesi Etem Ruhi Üngör’ün Türk Musikisi Güfteler Antolojisi (E.R.Ü) adlı iki ciltlik kitabının birinci cildinde bulunmaktadır. Tablo 3’ te eserin ayrıntılı künyesi verilmiştir.

Eserin Adı	Kapıldım gidiyorum bahtımın rüzgârına
TRT Repertuar No	6992
Güftekârı	Ömer Bedrettin Uşaklı
Bestekârı	Kaptanzade Ali Rıza Bey
Makamı	Hicaz
Güftenin Basılı Olduğu Kaynak	E.R.Ü., 260
Güfte	Kapıldım gidiyorum bahtımın rüzgârına Ey ufuklar diyorum yolculuk var yarına Ayrılık görünmüşken yâr tutmuyor elimden Misafirim bugün ben gurbet akşamlarına
Değişikliğe Uğrayan Sözcük ya da Cümle	Bursa

Tablo 3. “Kapıldım Gidiyorum Bahtımın Rüzgârına” Adlı Eserin Künyesi

Tablo 3’te, güftesi Ömer Bedrettin Uşaklı’ya bestesi Kaptanzade Ali Rıza Bey’e ait olan hicaz makamındaki şarkı TRT repertuarında 6992 repertuar numarasıyla kayıtlıdır. TRT repertuarındaki nota üzerinde yazılı bulunan güftede “Misafirim bugün ben gurbet akşamlarına” mısraındaki “gurbet akşamlarına” ifadesi hem incelemiş olduğumuz kaynakta (Üngör, 1981: 260) hem de Alaeddin Yavaşca’nın icrasında “Bursa akşamlarına” şeklinde icra edilmiştir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Güftesi ve bestesi Fehmi Tokay’a ait olan buselik makamındaki “Aman cânâ beni şâd et” adlı eser TRT repertuarında 417 repertuar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin güftesi Etem Ruhi Üngör’ün

Türk Musikisi Güfteler Antolojisi (E.R.Ü) adlı iki ciltlik kitabının ikinci cildinde bulunmaktadır. Tablo 4’ te eserin ayrıntılı künyesi verilmiştir.

Eserin Adı	Aman cânâ beni şâd et
TRT Repertuvar No	417
Güftekârı	Fehmi Tokay
Bestekârı	Fehmi Tokay
Makamı	Buselik
Güftenin Basılı Olduğu Kaynak	E.R.Ü., 881
Güfte	Aman cânâ beni şâd et Terahhum eyle imdâd et Dilersen terk-i kâsd eyle Bana sen kıyma, azâd et Firâkınla perişânım Sana olsun fedâ cânım Geçip cevr ü sitemden gel Mürüvvet eyle insâf et Hayâlinle gece gündüz Dü çeşmim çağlayıp durdu Benim cânım a sultânım Beni bir sözle dilşâd et Mürüvvet eyle insâf et
Değişikliğe Uğrayan Sözcük ya da Cümle	Mürüvvet eyle insâf et

Tablo 4. “Aman Cânâ Beni Şâd Et” Adlı Eserin Künyesi

Tablo 4’te, güftesi ve bestesi Fehmi Tokay’a ait olan buselik makamındaki şarkı TRT repertuvarında 417 repertuvar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin son dörtlüğünde yer alan “Beni bir sözle dilşâd et” mısraının Alaeddin Yavaşca tarafından ilk icrada bu şekilde icra edildiği, ikinci tekrarında ise ikinci dörtlüğün son mısraındaki “Mürüvvet eyle insâf et” şeklinde icra edildiği tespit edilmiştir. İncelemiş olduğumuz kaynakta (Üngör, 1981: 881) ve TRT repertuvarında bulunan nota üzerinde yer alan güftede mısra “Beni bir sözle dilşâd et” şeklindedir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Güftesi ve bestesi Mehmet Yürü (Nasib'in)'ye ait olan acemaşiran makamındaki “Neden kalbim seni sevdi” adlı eser TRT repertuvarında 8139 repertuvar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin güftesi

Etem Ruhi Üngör'ün Türk Musikisi Güfteler Antolojisi (E.R.Ü) adlı iki ciltlik kitabının birinci cildinde ve Ahmet Şevket Tezel'in Klasik Türk Müziği Antolojisi (A.Ş.T.) kitabında bulunmaktadır. Tablo 5' te eserin ayrıntılı künyesi verilmiştir.

Eserin Adı	Neden kalbim seni sevdi
TRT Repertuvar No	8139
Güftekârı	Mehmet Yürü (Nasib'in)
Bestekârı	Mehmet Yürü (Nasib'in)
Makamı	Acemaşiran
Güftenin Basılı Olduğu Kaynak	E.R.Ü., 7 A.Ş.T., 18
Güfte	Neden kalbim seni sevdi O gözler zihnimi çeldi Bu iftirâk cana yetti Güzel gözlü yaman esmer Vefâ bekler iken senden Neden ayrı düştün benden Gönül vazgeçmiyor senden Güzel gözlü yaman esmer Aman esmer yaman esmer Gözüm gönlüm seni ister Bu ayrılık cana yeter Güzel gözlü yaman esmer.
Değişikliğe Uğrayan Sözcük ya da Cümle	Yeşil

Tablo 5. "Neden Kalbim Seni Sevdi" Adlı Eserin Künyesi

Tablo 5'te, güftesi ve bestesi Mehmet Yürü (Nasib'in)'ye ait olan acemaşiran makamındaki şarkı TRT repertuvarında 8139 repertuvar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin her dörtlüğü sonunda tekrarlanan, TRT repertuvarında bulunan nota üzerinde yer alan güftede "Güzel gözlü yaman esmer" şeklinde yazılan mısraın incelemiş olduğumuz kaynakların ilkinde (Üngör, 1981: 7) "Yeşil gözlü yaman esmer" şeklinde ikinci kaynakta (Tezel, 1975: 18) "Güzel gözlü yaman esmer, Şirin gözlü yaman esmer, Yeşil gözlü yaman esmer" şeklinde kayıtlı olduğu tespit edilmiştir. Alaeddin Yavaşca tarafından ise aynı güfte eserin tamamında "Yeşil gözlü yaman esmer" şeklinde icra edilmektedir.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bestesi Hacı Faik Bey’ e ait olan rast makamındaki “Nihansın dideden ey mest-i nazım” adlı eser TRT repertuarında 8340 repertuar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin güftesi Ahmet Şevket Tezel’in Klasik Türk Müziği Antolojisi (A.Ş.T.) kitabında bulunmaktadır. Tablo 6’ da eserin ayrıntılı künyesi verilmiştir.

Eserin Adı	Nihansın dideden ey mest-i nazım
TRT Repertuar No	8340
Güftekârı	Meçhul
Bestekârı	Hacı Faik Bey
Makamı	Rast
Güftenin Basılı Olduğu Kaynak	A.Ş.T., 538
Güfte	Nihansın dideden ey mest-i nazım Bana sensiz cihanda can ne lazım Benim sensin felekte çare sazım Bana sensiz cihanda can ne lazım Sezâdır matemim tutsa felekler Bana insan değil ağlar melekler Hevaya gitti hep bunca emekler Bana sensiz cihanda can ne lâzım
Değişikliğe Uğrayan Sözcük ya da Cümle	sendin - sâye Revâdır

Tablo 6. “Nihansın Dideden Ey Mest-İ Nazım” Adlı Eserin Künyesi

Tablo 6’da bestesi Hacı Faik Bey’e ait olan rast makamındaki şarkı TRT repertuarında 8340 repertuar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin ilk dörtlüğünde yer alan “Benim sensin felekte çare sazım” mısraının incelemiş olduğumuz kaynakta (Tezel, 1975: 538) ve TRT repertuarında bulunan nota üzerinde yer alan güftede aynı güfteyle yer aldığı fakat Alaeddin Yavaşça tarafından “Benim sendin felekte sâye sazım” şeklinde icra edilmiş olduğu tespit edilmiştir. Burada “koruma, yardım” anlamına gelen “sâye” sözcüğü (Özön, 1955: 740) “çare” sözcüğüne tercih edilmiştir. Ayrıca eserin son dörtlüğünde yer alan ve incelemiş olduğumuz kaynakta (Tezel, 1975: 538) ve TRT repertuarında bulunan nota üzerinde yer alan güftede “Sezâdır matemim tutsa felekler” mısraının Alaeddin Yavaşça tarafından “Revâdır matemim tutsa felekler” şeklinde “sezâdır” sözcüğünün eş anlamlısı olan “revadır” sözcüğü tercih edilerek icra edildiği görülmektedir.

Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Güftesi Hacı Faik Bey’e, bestesi Şakir Ağa’ ya ait olan hicaz makamındaki “Her telden ol meh çalmıyor” adlı eser TRT repertuvarında 6349 repertuvar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin güftesi Etem Ruhi Üngör’ün Türk Musikisi Güfteler Antolojisi (E.R.Ü) adlı iki ciltlik kitabının ikinci cildinde bulunmaktadır. Tablo 7’ de eserin ayrıntılı künyesi verilmiştir.

Eserin Adı	Her telden ol meh çalmıyor
TRT Repertuvar No	6349
Güftekârı	Hacı Faik Bey
Bestekârı	Şakir Ağa
Makamı	Rast
Güftenin Basılı Olduğu Kaynak	E.R.Ü., 940
Güfte	Her telden ol meh çalmıyor Ben zârın âhın almıyor Ferdâya gerçi salmıyor Bende tahammül kalmıyor
Değişikliğe Uğrayan Sözcük ya da Cümle	dilden

Tablo 7. “Her Telden Ol Meh Çalmıyor” Adlı Eserin Künyesi

Tablo 7’de güftesi Hacı Faik Bey’e bestesi Şakir Ağa’ya ait olan rast makamındaki şarkı TRT repertuvarında 6349 repertuvar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin ilk mısramında yer alan ve TRT repertuvarında bulunan nota üzerinde “Her telden ol meh çalmıyor” şeklinde yazılı güftenin, Alaeddin Yavaşca tarafından “Her dilden ol meh çalmıyor” şeklinde icra edildiği tespit edilmiştir. Eserin incelemiş olduğumuz kaynaktaki (Üngör, 1981: 940) güftesinde ilk mısramın “Her dilden ol meh çalmıyor” şeklinde olduğu görülmektedir

Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Güftesi ve bestesi Ahmet Rasim Bey’e ait olan suzinak makamındaki “Pek revâdır sevdiğim ettiklerin” adlı eser TRT repertuvarında 8741 repertuvar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin güftesi Ahmet Şevket Tezel’in Klasik Türk Müziği Antolojisi (A.Ş.T.) kitabında bulunmaktadır. Tablo 8’ de eserin ayrıntılı künyesi verilmiştir.

Eserin Adı	Pek revâdır sevdiğim ettiklerin
TRT Repertuvar No	8741
Güftekârı	Ahmet Rasim Bey
Bestekârı	Ahmet Rasim Bey
Makamı	Suzinak
Güfthenin Basılı Olduğu Kaynak	A.Ş.T., 665
Güfte	Pek revâdır sevdiğim ettiklerin Âşıkı günlerce beklettiklerin Gelmeyip ağyâr ile gittiklerin Gez görüş eğlen sıkılma zevke bak Bir gelir insan cihânâ durma çak Gül gibi ruhsar u hüsnün solmadan Nevcivan kalbinde gam yer bulmadan Ben gibi me'yûs-ü devrân olmadan Gez görüş eğlen sıkılma zevke bak Bir gelir insan cihânâ durma çak
Değişikliğe Uğrayan Sözcük ya da Cümle	hâlin

Tablo 8. "Pek Revâdır Sevdiğim Ettiklerin" Adlı Eserin Künyesi

Tablo 8’de, güftesi ve bestesi Ahmet Rasim Bey’e ait olan suzinak makamındaki şarkı TRT repertuvarında 8741 repertuvar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin ikinci sözlerinde “Gül gibi ruhsar u hüsnün solmadan” mısramında yer alan “hüsnün” sözcüğü, Alaeddin Yavaşca tarafından “Gül gibi ruhsar u halin solmadan” şeklinde icra edilmiş olup, incelemiş olduğumuz kaynaktaki (Tezel, 1975: 665) güftesinde icradan farklı olarak “hüsnün” şeklinde kayıtlı olduğu tespit edilmiştir.

Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Güftesi ve bestesi Zekâi Dede Efendi’ye ait olan hüseyini aşiran makamındaki “Cemâlin şem’ine pervâne gönlüm” adlı eser TRT repertuvarında 2801 repertuvar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin güftesi Etem Ruhi Üngör’ün Türk Musikisi Güfteler Antolojisi (E.R.Ü) adlı iki ciltlik kitabının birinci cildinde bulunmaktadır. Tablo 9’ da eserin ayrıntılı künyesi verilmiştir.

Eserin Adı	Cemâlin şem’ine pervâne gönlüm
TRT Repertuvar No	2801
Güftekârı	Zekâi Dede Efendi
Bestekârı	Zekâi Dede Efendi

Türk Müziği Sözlü Eser İcrasında Eserin Güftesinde Yapılan Değişiklikler Bağlamında Bir İnceleme

Makamı	Hüseyni aşiran
Güftenin Basılı Olduğu Kaynak	E.R.Ü., 418
Güfte	Cemâlin şem'ine pervâne gönlüm Çevirdin yandırıp külhâne gönlüm Harap oldu yetiş vîrâne gönlüm Çevirdin yandırıp külhâne gönlüm
Değişikliğe Uğrayan Sözcük ya da Cümle	Değil mi âdetin rahm ü mürüvvet Nedir bilmez misin derd-i muhabbet Bıraktın bendeni bî-tâb u kudret Çevirdin yandırıp külhâne gönlüm aşk-ı mehabbet

Tablo 9. “Cemâlin Şem'ine Pervâne Gönlüm” Adlı Eserin Künyesi

Tablo 9’da güftesi ve bestesi Zekâi Dede Efendi’ye ait olan hüseyini aşiran makamındaki şarkı TRT repertuarında 2801 repertuar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin ikinci sözlerinde “Nedir bilmez misin derd-i muhabbet” mısraında yer alan “derd-i muhabbet” sözcükleri, Alaeddin Yavaşca tarafından “aşk-ı mehabbet” şeklinde icra edilmiş olup, incelemiş olduğumuz kaynakta (Üngör, 1981: 418) ve TRT repertuarında bulunan nota üzerinde icradan farklı olarak “derd-i muhabbet” şeklinde kayıtlı olduğu tespit edilmiştir.

Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Güftesi Cenap Muhittin Kozanoğlu’na ve bestesi Fahri Kopuz’a ait olan nihavend makamındaki “Rüzgâr uyumuş, ay dalıyor her taraf ıssız” adlı eser TRT repertuarında 8974 repertuar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin güftesi Etem Ruhi Üngör’ün Türk Musikisi Güfteler Antolojisi (E.R.Ü) adlı iki ciltlik kitabının birinci cildinde bulunmaktadır. Tablo 10’ da eserin ayrıntılı künyesi verilmiştir.

Eserin Adı	Rüzgâr uyumuş, ay dalıyor her taraf ıssız
TRT Repertuar No	8974
Güftekârı	Cenap Muhittin Kozanoğlu
Bestekârı	Fahri Kopuz
Makamı	Nihavend
Güftenin Basılı Olduğu Kaynak	E.R.Ü., 36

Güfte	Rüzgâr uyumuş, ay dalıyor her taraf ıssız Ölgün bakıyor varsa uzak bir iki yıldız Bak çıt bile yok, korkma benim bahçede yalnız Ey gözlerinin rengi kadar kalbi güzel kız
Değişikliğe Uğrayan Sözcük ya da Cümle	henüz gel

Tablo 10. “Rüzgâr Uyumuş, Ay Dalıyor Her Taraf İssız” Adlı Eserin Künyesi

Tablo 10’da güftesi Cenap Muhittin Kozanoğlu’na bestesi Fahri Kopuz’a ait olan nihavend makamındaki şarkı TRT repertuarında 8974 repertuar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin ikinci mısraında yer alan ve TRT repertuarında bulunan nota üzerinde “Ölgün bakıyor varsa uzak bir iki yıldız” şeklinde yazılı bulunan Alaeddin Yavaşca tarafından “Ölgün bakıyor varsa henüz bir iki yıldız” şeklinde icra edildiği tespit edilmiştir. Ayrıca eserin üçüncü mısraında yer alan ve TRT repertuarında bulunan nota üzerinde de yazılı olan “Bak çıt bile yok, korkma benim bahçede yalnız” mısraındaki “bak” sözcüğünün Alaeddin Yavaşca tarafından “Gel” şeklinde icra edildiği ve incelemiş olduğumuz kaynaktaki (Üngör, 1981: 36) güftenin TRT repertuarında bulunan nota üzerinde de yazılı olan güfte ile paralellik gösterdiği görülmüştür.

Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Güftesi ve bestesi Hafız Cemil Efendi’ye ait olan rast makamındaki “Şebabet gitti de elden başımdan gitmiyor sevdâ” adlı eser TRT repertuarında 10394 repertuar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin güftesi Ahmet Şevket Tezel’in Klasik Türk Müziği Antolojisi (A.Ş.T.) kitabında bulunmaktadır. Tablo 11’ de eserin ayrıntılı künyesi verilmiştir.

Eserin Adı	Şebabet gitti de elden başımdan gitmiyor sevdâ
TRT Repertuar No	10394
Güftekârı	Hafız Cemil Efendi
Bestekârı	Hafız Cemil Efendi
Makamı	Rast
Güftenin Basılı Olduğu Kaynak	A.Ş.T., 545
Güfte	Şebabet gitti de elden başımdan gitmiyor sevdâ Tükendi tākāt ü tābım muhābbet bitmiyor hâlâ Terākki etmede sinnim tedennî etmiyor asla Hayatım mahvolup gitti muhabbet bitmiyor hâlâ

Değişikliğe Uğrayan Sözcük ya da Cümle hâlâ

Tablo 11. “Şebabet Gitti De Elden Başından Gitmiyor Sevdâ” Adlı Eserin Künyesi

Tablo 11’de güftesi ve bestesi Hafız Cemil Efendi’ye ait olan rast makamındaki şarkı TRT repertuarında 10394 repertuar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin üçüncü mısraında yer alan ve TRT repertuarında bulunan nota üzerinde “Terâkki etmede sinnim tedennî etmiyor asla” şeklinde yazılı bulunan Alaeddin Yavaşca tarafından “Terâkki etmede sinnim tedennî etmiyor hâlâ” şeklinde icra edildiği tespit edilmiştir. Ayrıca incelemiş olduğumuz kaynaktaki (Tezel, 1975: 545) güftenin TRT repertuarında bulunan nota üzerinde de yazılı olan güfte ile paralellik gösterdiği görülmüştür.

On Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Güftesi ve bestesi İsmail Hakkı Bey’e ait olan hüseyni makamındaki “Doğru Gitsem Yollar Komaz” adlı eser TRT repertuarında 3503 repertuar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin güftesi Etem Ruhi Üngör’ün Türk Musikisi Güfteler Antolojisi (E.R.Ü) adlı iki ciltlik kitabının birinci cildinde bulunmaktadır. Tablo 12’ de eserin ayrıntılı künyesi verilmiştir.

Eserin Adı	Doğru Gitsem Yollar Komaz
TRT Repertuar No	3503
Güftekârı	İsmail Hakkı Bey
Bestekârı	İsmail Hakkı Bey
Makamı	Hüseyni
Güftenin Basılı Olduğu Kaynak	E.R.Ü., 397
Güfte	Doğru Gitsem Yollar Komaz Bükük Yollar Boynum Gibi Yüce Dağlardan Aşılmaz Viran Dağlar Gönlüm Gibi Coşkun Dere Durmaz Akar Gözümdeki Yaşlar Gibi Yosun Tutmuş Hep Kayalar Bağrımdaki Taşlar Gibi
Değişikliğe Uğrayan Sözcük ya da Cümle	sular

Tablo 12. “Doğru Gitsem Yollar Komaz” Adlı Eserin Künyesi

Tablo 12’de güftesi ve bestesi İsmail Hakkı Bey’e ait olan hüseyni makamındaki şarkı TRT repertuarında 3503 repertuar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin ikinci dörtlüğünün ilk mısraında yer

alan ve TRT repertuarında bulunan nota üzerinde “Coşkun Dere Durmaz Akar” şeklinde yazılı bulunan Alaeddin Yavaşça tarafından da nota üzerinde yazılı olduğu gibi okunan güfte incelemiş olduğumuz kaynakta (Üngör, 1981: 397) “Coşkun Sular Durmaz Akar şeklinde yazılı olduğu görülmüştür.

On İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Güftesi Vecdi Bingöl’e ve bestesi Sadettin Kaynak’a ait olan hicaz makamındaki “Enginde yavaş yavaş” adlı eser TRT repertuarında 3887 repertuar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin güftesi Etem Ruhi Üngör’ün Türk Musikisi Güfteler Antolojisi (E.R.Ü) adlı iki ciltlik kitabının birinci cildinde bulunmaktadır. Tablo 13’ te eserin ayrıntılı künyesi verilmiştir.

Eserin Adı	Enginde yavaş yavaş
TRT Repertuar No	3887
Güftekârı	Vecdi Bingöl
Bestekârı	Sadettin Kaynak
Makamı	Hicaz
Güftenin Basılı Olduğu Kaynak	E.R.Ü., 263
Güfte	Enginde yavaş yavaş Günün minesini soldu Derdim bana arkadaş Bugün de akşam oldu Gölgeler indi suya Kuşlar vardı uykuya Gurbeti duya duya Bugün de akşam oldu Su uyur fısıldaşır Gider yâre ulaşır Yolcu yolda yaraşır Bugün de akşam oldu
Değişikliğe Uğrayan Sözcük ya da Cümle	yürür

Tablo 13. “Enginde Yavaş Yavaş” Adlı Eserin Künyesi

Tablo 13’te güftesi Vecdi Bingöl’e bestesi Sadettin Kaynak’a ait olan hicaz makamındaki şarkı TRT repertuarında 3887 repertuar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin üçüncü mısraında yer alan ve

TRT repertuarında bulunan nota üzerinde “Su uyur fısıldaşır” şeklinde yazılı bulunan güftenin Alaeddin Yavaşca tarafından “Su yürür fısıldaşır” şeklinde icra edildiği tespit edilmiştir. Ayrıca incelemiş olduğumuz kaynaktaki (Üngör, 1981: 263) güftenin TRT repertuarında bulunan nota üzerinde de yazılı olan güfte ile paralellik gösterdiği görülmüştür.

On Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Güftesi ve bestesi Şakir Ağa’ya ait olan buselik makamındaki “Dün Gece Sende Ben Derd-i Mende” adlı eser TRT repertuarında 3637 repertuar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin güftesi Etem Ruhi Üngör’ün Türk Musikisi Güfteler Antolojisi (E.R.Ü) adlı iki ciltlik kitabının ikinci cildinde bulunmaktadır. Tablo 14’ te eserin ayrıntılı künyesi verilmiştir.

Eserin Adı	Dün Gece Sende Ben Derd-i Mende
TRT Repertuar No	3637
Güftekârı	Şakir Ağa
Bestekârı	Şakir Ağa
Makamı	Buselik
Güftenin Basılı Olduğu Kaynak	E.R.Ü., 892
Güfte	Dün Gece Sende Ben Derd-i Mende Oynarken Ey Meh Aman Aman Attın Perende Ey Zülf-i Zerrin Gel Etme Temkin Pek Küçüceksin Büyüyeceksin Bilmez Miyim Ben Aman Aman Sen Ne Çiçeksin Ey Zülf-i Zerrin Gel Etme Temkin Pek Mümiyansın Oynak Fidansın Küçüksün Amma Aman Aman Pek Şivekarsın Ey Zülf-i Zerrin Gel Etme Temkin
Değişikliğe Uğrayan Sözcük ya da Cümle	ince

Tablo 14. “Dün Gece Sende Ben Derd-i Mende” Adlı Eserin Künyesi

Tablo 14’te güftesi ve bestesi Şakir Ağa’ya ait olan buselik makamındaki şarkı TRT repertuvarında 3637 repertuvar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin üçüncü dörtlüğünün ikinci mısraında yer alan, incelemiş olduğumuz kaynakta (Üngör, 1981: 892) ve TRT repertuvarında bulunan nota üzerinde “oynak fidansın” şeklinde yazılı bulunan güftedeki “oynak” sözcüğünün Alaeddin Yavaşca tarafından “ince” şeklinde icra edildiği görülmüştür.

On Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Güftesi Sâbit’e ve bestesi Sultan III. Selim’e ait olan buselik makamındaki “Dün Gece Sende Ben Derd-i Mende” adlı eser TRT repertuvarında 97 repertuvar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin güftesi Etem Ruhi Üngör’ün Türk Musikisi Güfteler Antolojisi (E.R.Ü) adlı iki ciltlik kitabının ikinci cildinde bulunmaktadır. Tablo 15’ te eserin ayrıntılı künyesi verilmiştir.

Eserin Adı	A gönül cur’a mıyız ka’rı penâh eyleyelim
TRT Repertuvar No	97
Güftekarı	Sâbit
Bestekârı	Sultan III. Selim
Makamı	Sûzidilâra
Güftenin Basılı Olduğu Kaynak	E.R.Ü., 1079
Güfte	A gönül cur’a mıyız ka’rı penâh eyleyelim Yüze çıksın da hıyâbâne şinah eyleyelim Sineye bâri hayâlin çekelim dildârın Kurs-ı âyinimizi hâle-i mâh eyleyelim Tana dir ten ni ten ni ten tenenen tenenen dir dir ten ah aman eyleyelim
Değişikliğe Uğrayan Sözcük ya da Cümle	çıksan da habâbâne şinah

Tablo 15. “A Gönül Cur’a Mıyız Ka’rı Penâh Eyleyelim” Adlı Eserin Künyesi

Tablo 15’te güftesi Sâbit’e ve bestesi Sultan III. Selim’e ait olan sûzidilâra makamındaki ağır semâi TRT repertuvarında 97 repertuvar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin ikinci mısraında yer alan ve TRT repertuvarında bulunan nota üzerinde “Yüze çıksın da hıyâbâne şinah eyleyelim” şeklinde yazılı bulunan güftenin Alaeddin Yavaşca tarafından “Yüze çıksan da habâbâne şinah eyleyelim” şeklinde icra edildiği tespit edilmiştir. Ayrıca incelemiş olduğumuz kaynaktaki (Üngör, 1981: 1079) güftede ise TRT repertuvarında bulunan nota üzerinde de yazılı olan güfte ve Alaeddin Yavaşca’nın icra ettiğinden farklı olarak “Yüze çık şunda habâne şirah eyleyelim” şeklinde yazılı olduğu görülmüştür. Hıyaban iki tarafı ağaçlı yol anlamına gelmektedir. (Özön, 1955, 323) Şinah sözcüğünün kelime anlamının “suda yüzme” olduğu (Develioğlu, 2017: 1165) ve habâb

sözcüğünün kelime anlamının da “Su üzerinde olan hava kabarcıkları” olduğu (Develioğlu, 2017: 347) bilindiğinden güftenin “Ey gönül, damla mıyız ki diplere sığıalım? Yüzeğe çık, su kabarcıkları gibi yelken açalım” anlamı taşıdığı TRT repertuarında bulunan nota üzerinde yazılı bulunan güftedeki “hıyâbâne” sözcüğünün aslında Alaeddin Yavaşça’nın icra ettiği gibi “habâbâne” olması gerekmektedir.

On Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Güftesi Şerafettin Aydınlık’a ve bestesi Alaeddin Yavaşça’ya ait olan kürdilhicazkâr makamındaki “Geçmesin Günümüz Sevgilim Yas’la” adlı eser TRT repertuarında 4611 repertuar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin güftesi Etem Ruhi Üngör’ün Türk Musikisi Güfteler Antolojisi (E.R.Ü) adlı iki ciltlik kitabının birinci cildinde bulunmaktadır. Tablo 16’ da eserin ayrıntılı künyesi verilmiştir.

Eserin Adı	Geçmesin Günümüz Sevgilim Yas’la
TRT Repertuar No	4611
Güftekârı	Şerafettin Aydınlık
Bestekârı	Alaeddin Yavaşça
Makamı	Kürdilihicazkâr
Güftenin Basılı Olduğu Kaynak	E.R.Ü., 614
Güfte	Geçmesin günümüz sevgilim yas’la O güzel başını göğsüme yasla Birleşebilir mi aşk ihtirasla O güzel başını göğsüme yasla
Değişikliğe Uğrayan Sözcük ya da Cümle	Elâ gözlerinde menevişler var Kor gibi dudaklar ve kızıl saçlar Okşasam usanmam âh fecr’e kadar O güzel başını göğsüme yasla mahşere

Tablo 16. “Geçmesin Günümüz Sevgilim Yas’la” Adlı Eserin Künyesi

Tablo 16’da güftesi Şerafettin Aydınlık’a bestesi Alaeddin Yavaşça’ya ait olan kürdilhicazkâr makamındaki şarkı TRT repertuarında 4611 repertuar numarasıyla kayıtlıdır. Eserin ikinci mısramda yer alan, TRT repertuarında bulunan nota üzerinde ve incelediğimiz kaynakta (Üngör, 1981: 614) “Okşasam usanmam âh fecr’e kadar” şeklinde yazılı bulunan güftenin Alaeddin Yavaşça tarafından “Okşasam usanmam mahşere kadar” şeklinde icra edildiği tespit edilmiştir.

Sözlük anlamı “tan zamanı” olan fecr sözcüğü (Özön, 1955: 228) yerine icrada “mahşer” tercih edilerek mübalağa yapıldığı görülmektedir.

SONUÇLAR

“Kamer çehre, peri-rû tende cânım” adlı eserin icrasında Alâeddin Yavaşça (Tezel: 1975: 209) ve TRT repertuarındaki nota üzerinde yazılı bulunan güfteyi tercih ettiği,

“Kapıldım gidiyorum bahtımın rüzgârına” adlı eserin icrasında Alâeddin Yavaşça (Üngör, 1981: 260) daki güfteyi tercih ettiği,

“Aman cânâ beni şâd et” adlı eserin icrasında Alâeddin Yavaşça ilk icrada (Üngör, 1981: 881) ve TRT repertuarındaki nota üzerinde yazılı bulunan güfteyi tercih ettiği, ikinci icrada ise son mısraı tamamen değiştirdiği,

“Neden kalbim seni sevdi” adlı eserin icrasında Alâeddin Yavaşça (Üngör, 1981: 7) deki güfteyi tercih ettiği,

“Nihansın dideden ey mest-i nazım” adlı eserin icrasında Alâeddin Yavaşça, incelemiş olduğumuz kaynaklardaki güftelerden bağımsız bir icrayı tercih ettiği,

“Her telden ol meh çalmıyor” adlı eserin icrasında Alâeddin Yavaşça (Üngör, 1981: 940) daki güfteyi tercih ettiği,

“Pek revâdır sevdiğim ettiklerin” adlı eserin icrasında Alâeddin Yavaşça, incelemiş olduğumuz kaynaklardaki güftelerden bağımsız bir icrayı tercih ettiği,

“Cemâlin şem'ine pervâne gönlüm” adlı eserin icrasında Alâeddin Yavaşça, incelemiş olduğumuz kaynaklardaki güftelerden bağımsız bir icrayı tercih ettiği,

“Rüzgâr uyumuş, ay dalıyor her taraf ıssız” adlı eserin icrasında Alâeddin Yavaşça, incelemiş olduğumuz kaynaklardaki güftelerden bağımsız bir icrayı tercih ettiği,

“Şebabet gitti de elden başımdan gitmiyor sevdâ” adlı eserin icrasında Alâeddin Yavaşça, incelemiş olduğumuz kaynaklardaki güftelerden bağımsız bir icrayı tercih ettiği,

“Doğru Gitsem Yollar Komaz” adlı eserin icrasında Alâeddin Yavaşça’nın TRT repertuarındaki nota üzerinde yazılı bulunan güfteyi tercih ettiği,

“Enginde yavaş yavaş” adlı eserin icrasında Alâeddin Yavaşça, incelemiş olduğumuz kaynaklardaki güftelerden bağımsız bir icrayı tercih ettiği,

“Dün Gece Sende Ben Derd-i Mende” adlı eserin icrasında Alâeddin Yavaşça, incelemiş olduğumuz kaynaklardaki güftelerden bağımsız bir icrayı tercih ettiği,

“A gönül cur’a mıyız ka’rı penâh eyleyelim” adlı eserin icrasında Alâeddin Yavaşça, incelemiş olduğumuz kaynaklardaki güftelerden bağımsız bir icrayı tercih ettiği,
“Geçmesin Günümüz Sevgilim Yas’la” adlı eserin icrasında Alâeddin Yavaşça, incelemiş olduğumuz kaynaklardaki güftelerden bağımsız bir icrayı tercih ettiği sonucuna varılmıştır.

KAYNAKLAR

- Alvan, T. & Alvan, M. H. (2019). *Saz ve Söz Meclisi*, İstanbul: Şule Yayınları.
- Behar, C. (2006). *Aşk Olmayınca Meşk Olmaz Geleneksel Osmanlı/ Türk Müziğinde Öğretim ve İntikal*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Develioğlu, F. (2017). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara: Aydın Kitabevi.
- Güldaş, S. (2003). *Vurgu ve Vurgulamaları ile Türk Musikisinde Prozodi*, İstanbul: Kurtiş Matbaacılık.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Özalp, N. (2000). *Türk Musikisi Tarihi I*, İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Özkan, İ. H. (1996). *Türk Musikisi Nazariyatı ve Usûlleri: Kudüm Velveleleri*, İstanbul: Ötüken Neşriyat A.Ş.
- Özön, M. N. (1955). *Osmanlıca-Türkçe Sözlük*, İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- Tezel, A. Ş. (1975). *Klasik Türk Müziği Antolojisi Şarkı Formu*, İstanbul: Sümer Matbaası.
- Turgutlu, M. (2013). *Sözlü Türk Musikisi'nde Solistik İcra Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma: Münir Nurettin Selçuk, Alâeddin Yavaşça ve Bekir Sıtkı Sezgin'in Üslûp Açısından Benzerlik ve Farklılıkları*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Üngör, E. R. (1981). *Türk Musikisi Güfteler Antolojisi*, İstanbul: Eren Yayınları.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- İnternet: Kamer çehre, peri-rû tende cânım. Eserin Görsel/İşitsel Kaydı Web: https://www.youtube.com/watch?v=j3HPY4UaA8A&ab_channel=RECEPGAYRETL%C4%B0 erişim tarihi: 01.12.2022.
- İnternet: Kapıldım gidiyorum bahtımın rüzgârına. Eserin Görsel/İşitsel Kaydı Web: https://www.youtube.com/watch?v=u29eNOHoxDA&ab_channel=SAH%C4%B0B%C4%B0N%C4%B0NSES%C4%B0 erişim tarihi: 01.12.2022.

İnternet: Aman cânâ beni şâd et. Eserin Görsel/İşitsel Kaydı Web: https://www.youtube.com/watch?v=SreX0szDen0&ab_channel=RECEPGAYRETL%C4%B0 erişim tarihi: 01.12.2022.

İnternet: Neden kalbim seni sevdi. Eserin Görsel/İşitsel Kaydı Web: https://www.youtube.com/watch?v=f6Xf0C5dIoI&ab_channel=RECEPGAYRETL%C4%B0 erişim tarihi: 01.12.2022.

İnternet: Nihansın dideden ey mest-i nazım. Eserin Görsel/İşitsel Kaydı Web: https://www.youtube.com/watch?v=fO0ab1v1bdY&ab_channel=RECEPGAYRETL%C4%B0 erişim tarihi: 01.12.2022.

İnternet: Her telden ol meh çalmıyor. Eserin Görsel/İşitsel Kaydı Web: https://www.youtube.com/watch?v=m-mf_3XEEKg&ab_channel=RECEPGAYRETL%C4%B0 erişim tarihi: 01.12.2022.

İnternet: Pek revâdır sevdiğim ettiklerin. Eserin Görsel/İşitsel Kaydı Web: https://www.youtube.com/watch?v=O_QvHxhdJfI&ab_channel=iskender%C3%B6rsel erişim tarihi: 01.12.2022.

İnternet: Cemâlin şem'ine pervâne gönlüm. Eserin Görsel/İşitsel Kaydı Web: https://www.youtube.com/watch?v=g_wQG2y0vP0&ab_channel=ERTU%C4%9ERULTANATA erişim tarihi: 01.12.2022.

İnternet: Rüzgâr uyumuş, ay dalıyor her taraf ıssız. Eserin Görsel/İşitsel Kaydı Web: https://www.youtube.com/watch?v=dFBdoDKTAgU&ab_channel=RECEPGAYRETL%C4%B0 erişim tarihi: 01.12.2022.

İnternet: Şebabet gitti de elden başımdan gitmiyor sevdâ. Eserin Görsel/İşitsel Kaydı Web: https://www.youtube.com/watch?v=afkQ0w0j3_Y&ab_channel=RECEPGAYRETL%C4%B0 erişim tarihi: 01.12.2022.

İnternet: Doğru Gitsem Yollar Komaz. Eserin Görsel/İşitsel Kaydı Web: https://www.youtube.com/watch?v=Rt_jwqcIrk&ab_channel=RECEPGAYRETL%C4%B0 erişim tarihi: 01.12.2022.

İnternet: Enginde yavaş yavaş. Eserin Görsel/İşitsel Kaydı Web: https://www.youtube.com/watch?v=OSaKmTTt0vs&ab_channel=RECEPGAYRETL%C4%B0 erişim tarihi: 01.12.2022.

İnternet: Dün Gece Sende Ben Derd-i Mende. Eserin Görsel/İşitsel Kaydı Web: https://www.youtube.com/watch?v=qGtyFX7ZyH0&ab_channel=TSM%26Taksimler erişim tarihi: 01.12.2022.

İnternet: A gönül cur'a mıyız ka'rı penâh eyleyelim. Eserin Görsel/İşitsel Kaydı Web: https://www.youtube.com/watch?v=4KfRcI3pij8&ab_channel=KlasikT%C3%BCrkMusiKisi erişim tarihi: 01.12.2022.

İnternet: Geçmesin Günümüz Sevgilim Yas'la. Eserin Görsel/İşitsel Kaydı Web: https://www.youtube.com/watch?v=OZ9LpXIjZoE&list=RDEMBP5ODFW6LyJcKC7TgQ8A2Q&index=36&ab_channel=eskiplak erişim tarihi: 01.12.2022.

EXTENDED ABSTRACT

Classical Turkish music has a rich repertoire of mostly oral works. This is confirmed by Münir Nurettin Selçuk (Özalp, 2000: 134-135), who states that three-quarters of our musical works consist of oral works and that this music is "hanende musikisi" (music of the singers) as transmitted from old teachers. The majority of verbal forms in Classical Turkish Music were composed by composing poems written in aruz meter, such as ghazals, songs and stanzas (Özkan, 1996: 217). In this context, Lyric has an important place in the oral repertoire of Classical Turkish Music. Lyric is the poem that integrates with music, adhering to the rules of music, and constitutes the expression element of oral music (Gültaş, 2003: 209-210). The song form has a great place in the repertoire of oral music. Songs are compositions made to poems sung in various patterns of aruz and syllabic meter. These poems are usually four verse (murabba), but also five verse (muhammes), six verse (müseddes), seven verse (müsebba), eight verse (müsemmen). The teaching of classical Turkish music and the transmission of works has come to the present day through Meshk. Although the notation system is used today, it is an undeniable fact that the Meshk method still exists. Songs are performed especially through the master-apprentice relationship. Alâeddin Yavaşca is one of the most important performers of the meshk lineage that has survived to the present day. Alâeddin Yavaşca has a very rich meshk repertoire in terms of benefiting from many master artists, especially Münir Nurettin Selçuk. He carried the new understanding brought to performance by Münir Nurettin to a different dimension and developed a unique style of his own. This style includes both the traditional style, Münir Bey's use of technique and nuance, and a local dialectic in his diction. Alâeddin Yavaşca is an artist who has an important place in Classical Turkish Music and who many performers are inspired by today. In addition to his performance skills, he is also an important composer and composer, which makes him even more important in terms of Classical Turkish Music. These are the most important reasons why Alâeddin Yavaşca's performance was utilized in this study in which the differences between lyrics and performance were investigated. In this context, examining and revealing his performances of the lyrics is important for Classical Turkish Music. The subject of the research; after the works were notated and finalized, the changes made

by Alâeddin Yavaşça on the lyrics as a performer and a composer were revealed. The changed lyrics are written in the table with italic font and underlined. The two source books used in the research, Etem Ruhi Üngör's Turkish Music Güfteler Anthology and Ahmet Şevket Tezel's Classical Turkish Music Anthology, are shown in the tables as (E.R.Ü.) and (A.Ş.T.) using the initials of the authors. In addition, the abbreviation TRT note archive was used instead of the Turkish Radio and Television Corporation note archive used in the comparative analysis. Classical Turkish music is one of the most important elements of our cultural history.

It is possible to reveal this element by examining and researching the sources that have existed from the past to the present. Classical Turkish music, when compared to the repertoire of instrumental works, is known to contain mostly oral works. In this context, the existence of oral works in Turkish music and the studies on this subject are important for Classical Turkish music. From this point of view, this study aims to determine the changes made in the lyrics of fifteen works in the repertoire of Classical Turkish music oral works by making a comparison in the context of lyrics, sheet music and performance. In this study, which was conducted with qualitative data collection method, documentary screening method was used. In order to reach the data of the research; firstly, audio and audiovisual recordings of Alâeddin Yavaşça were accessed. Afterwards, the lyrics of the works in these recordings were checked from TRT Archive sheet music, Etem Ruhi Üngör's Turkish Music Güfteler Anthology and Ahmet Şevket Tezel's Classical Turkish Music Anthology and the lyrics were checked and tabulated in separate columns.

Fifteen oral works in the research were analyzed by document analysis method. With this method, the similarities and differences between the two source books used in the research, Etem Ruhi Üngör's Turkish Music Güfteler Anthology and Ahmet Şevket Tezel's Classical Turkish Music Anthology, TRT leaf sheet music archive and Alâeddin Yavaşça's audio/visual recordings, and the fifteen works whose lyrics were found to be changed were determined and then tabulated. It has been concluded that in the performance of the piece titled "Kamer çehre, peri-rû skinde cânım", he preferred the lyrics written on the notation in Alâeddin Yavaşça (Tezel: 1975: 209) and TRT repertoire,

In the performance of the piece titled "Kapıldım gidiyorum bahtımın rüzgına" he preferred the lyric of Alâeddin Yavaşça (Üngör, 1981: 260),

In the performance of the piece titled " Aman cânâ beni şâd et ", Alâeddin Yavaşça preferred the lyrics written on the note in the first performance (Üngör, 1981: 881) and in the TRT repertoire, and in the second performance he completely changed the last verse,

In the performance of " Neden kalbim seni sevdi ", Alâeddin Yavaşça preferred the lyric in (Üngör, 1981: 7),

In the performance of "Nihansın dideden ey mest-i nazım", Alâeddin Yavaşça prefers a performance independent of the lyrics in the sources we have examined,

In the performance of the piece titled "Her telden ol meh çalmıyo", Alâeddin Yavaşça preferred the lyric in (Üngör, 1981: 940),

In the performance of the piece titled " Pek revâdır sevdiğim ettiklerin ", Alâeddin Yavaşça prefers a performance independent of the lyrics in the sources we have examined,

In the performance of " Cemâlin şem'ine pervâne gönlüm ", Alâeddin Yavaşça prefers a performance independent of the lyrics in the sources we have examined,

In the performance of the piece titled " Rüzgâr uyumuş, ay dalıyor her taraf ıssız", Alâeddin Yavaşça prefers a performance independent of the lyrics in the sources we have examined,

In the performance of the piece titled " Şebabet gitti de elden başımdan gitmiyor sevdâ", Alâeddin Yavaşça prefers a performance that is independent of the lyrics in the sources we have examined,

In the performance of the piece titled "Doğru Gitsem Yollar Komaz", Alâeddin Yavaşça preferred the lyrics written on the note in the TRT repertoire,

In the performance of "Enginde yavaş yavaş", Alâeddin Yavaşça prefers a performance independent of the lyrics in the sources we have examined,

In the performance of " Dün Gece Sende Ben Derd-i Mende ", Alâeddin Yavaşça prefers a performance independent of the lyrics in the sources we have examined,

In the performance of " A gönül cur'a mıyız ka' rı penâh eyleyelim ", Alâeddin Yavaşça prefers a performance independent of the lyrics in the sources we have examined,

In the performance of the piece titled " Geçmesin Günümüz Sevgilim Yas'la ", Alâeddin Yavaşça preferred a performance independent of the lyrics in the sources we have examined.